Eva Kunovská

Habilitačné konanie Ing. Márie Sabayovej, PhD.

Dňa 24. 1. 2022 sa na Akadémii Policajného zboru v Bratislave realizovalo habilitačné konanie Ing. Márie Sabayovej, PhD., ktorá pracuje na pozícii odbornej asistentky na Katedre spoločenských vied Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

Predseda habilitačnej komisie, prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD., otvoril habilitačné konanie, privítal členov habilitačnej komisie: prof. RNDr. Jaroslava Holomka, CSc., a doc. Ing. Miroslava Gombára, PhD., oponentov: prof. h. c. doc. JUDr. Máriu Bujňákovú, CSc., prof. Ing. Miroslava Lisoňa, PhD., a JUDr. Luciu Feckovú, PhD., členov vedeckej rady a hostí. Konštatoval, že je naplnená požiadavka § 1 ods. 9 a 13 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 6/2005 Z. z. v znení vyhlášky č. 457/2012 Z. z. o kvóre členov habilitačnej komisie, oponentov a najmenej piatich členov vedeckej rady. Habilitantka predložením všetkých dokumentov potrebných k habilitácii splnila zákonom stanovenú podmienku. Predseda habilitačnej komisie oboznámil prítomných s profesijným životopisom habilitantky. Potom ju vyzval, aby predniesla habilitačnú prednášku.

Habilitantka znamenite predstavila svoju habilitačnú prednášku na tému „Alternatívne prístupy k eliminácii daňových únikov na dani z príjmov.“ Potom predseda habilitačnej komisie vyzval habilitantku, aby zúčastneným objasnila cieľ a predmet skúmania svojej habilitačnej práce.

Následne predseda habilitačnej komisie, prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD., požiadal oponentov o prednesenie oponentských posudkov na habilitačnú prácu habilitantky.

Prof. h. c. doc. JUDr. Mária Bujňáková, CSc., poznamenala, že problematika daní a daňového práva je považovaná za oblasť, ktorá má prieniky nielen s právom, ale aj s ekonomikou a inými právnymi odvetviami. Predložená habilitačná práca je venovaná dani z pridanej hodnoty ako jedného zo zdrojov štátneho rozpočtu. Aj preto si vyžaduje osobitnú pozornosť. Autorka vo svojej práci urobila teoretický exkurz s poukazom na aplikačnú prax pri dani z pridanej hodnoty so zameraním sa na niektoré ekonomické a bezpečnostné aspekty. Jej cieľom bolo poskytnúť komplexný obraz o povahe a rozsahu daňových únikov a podvodov na dani z pridanej hodnoty, vyhodnotiť uplatňovaný regulačný rámec na národnej a Únijnej úrovni, naznačiť a predstaviť nové výzvy pre jednotlivé členské štáty. V habilitačnej práci je venovaná pozornosť práve právnej úprave DPH na Slovensku. Autorka podrobne analyzuje jednotlivé ustanovenia zákona a ich časté zmeny, poukazuje na niektoré nejasnosti a zložitosti právnej úpravy, ale chýba tam návrh aspoň čiastočnej zmeny *de lege ferenda*, ktorý by odstránil nejednotnosť, roztrieštenosť a zložitosť právnej úpravy DPH na Slovensku.

Veľmi zaujímavým spôsobom je spracovaná typológia podvodov s DPH. Problematika daňových podvodov je na dennom poriadku, ale odhaľovať zložité vlastnícke štruktúry a inovatívne metódy tých, ktorí tieto podvody páchajú je pomerne náročné a často z dôvodu právnej úpravy nemožné. Často sa tieto podvody páchajú najmä tam, kde je vysoká sadzba DPH na konkrétny tovar alebo služby. Veľmi dôležitou skutočnosťou v tomto prostredí je stabilita právnej úpravy. Naše daňové predpisy sú známe tým, že sú novelizované na dennom poriadku. Nehovoriac o podzákonnej právnej úprave a prílepky k iným zákonom, ktoré daňový systém znefunkčnia a cieľ stanovený právnou normou je nerealizovateľný. Značná roztrieštenosť právnej úpravy, časté výnimky, zvýhodnenia, prenesenie daňovej povinnosti sú často zdrojom pre podvodné konanie daňových subjektov.

Habilitantka vo svojej práci venuje pozornosť aj inštitucionálnej spolupráci na nadnárodnej úrovni. Začlenenie Slovenska do Európskej únie prinieslo veľa pozitívneho pre hospodárstvo štátu, možnosti podnikania, ale na druhej strane aj množstvo špekulantov a tých, ktorí zneužívajú tento systém. Dôležitou súčasťou boja proti daňovým podvodom by mala byť predovšetkým prehľadná legislatíva, intenzívna výmena informácií a spoločný jednotný postup členských štátov.

V ďalšej časti habilitačnej práce sa autorka venuje analytickým nástrojom a informačným systémom v súvislosti s DPH. V nasledujúcej časti sa zaoberá trestným činom v daňovej oblasti. Dokazovanie v oblasti ekonomickej trestnej činnosti je veľmi zložité a vyžaduje si znalosť všetkých oblastí, a to nielen práva, ale aj ekonomiky.

Prof. h. c. doc. JUDr. Mária Bujňáková, CSc., považuje za prínos práce SWOT analýzu, ktorá dotvára komplexný pohľad na problematiku DPH. Podľa jej slov sa habilitantka vysporiadala so zásadnými otázkami, ktoré ovplyvňujú DPH, jej dôležitosť a význam pre hospodárstvo štátu. Poukázala na určité nedostatky právnej úpravy, vyhodnotila jednotlivé prijímané opatrenia. Na druhej strane konštatovala, že legislatívu prijíma parlament, a teda je to politické rozhodnutie, ktoré je často podporované skupinami, majúcimi eminentný záujem na prijatí konkrétneho zákona.

Prof. h. c. doc. JUDr. Mária Bujňáková, CSc., záverom konštatovala, že predmetná habilitačná práca spĺňa všetky kritériá, ktoré sa na uvedené práce vzťahujú. Habilitantka preukázala schopnosť vedeckej argumentácie podloženej vlastnými názormi a po úspešnej obhajobe navrhla udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ v študijnom odbore bezpečnostné vedy.

Prof. Bujňáková sa zaujímala o názor habilitantky, či inštitúty, ktoré sú zriadené na nadnárodnej úrovni plnia tú funkciu, ktorá sa od nich očakáva. Prípadne, čo by bolo vhodné upraviť tak, aby spolupráca na nadnárodnej úrovni bola efektívna a dosiahli sa ňou tie výsledky, ktoré sa očakávajú od takýchto inštitúcií.

Prof. Ing. Miroslav Lisoň, PhD., po preštudovaní habilitačnej práce dospel k záveru, že spracované poznanie je práve tým, ktoré potrebuje teória a prax (osobitne bezpečnostná). Uchádzačka na riešenie správne vymedzeného problému použila mnohokrát originálne prístupy a postupy, ktoré majú konkrétnu logiku. Konštruktívne, precízne, odborne, systémovo a dostatočne komplexne predkladá odbornej verejnosti potrebné poznanie. Práca je napísaná účelovo, cieľavedome, logicky, zrozumiteľne, odborným a vedeckým jazykom. Je dostatočne konfrontačná. Prof. Lisoň osobitne ocenil to, že habilitantka pri interpretovaní dosiahnutého poznania z aplikovaného výskumu rešpektuje požiadavky konštruktívnosti, následnosti, všeobecnosti, individuálnosti a objektivity. Uznal logiku riešenia a odbornú formu výkladu obsahových otázok i celkovú skladbu habilitačnej práce. Podotkol, že prínos habilitačnej práce „Daň z pridanej hodnoty – ekonomické a bezpečnostné aspekty“.je zrejmý.

Posudzovanú habilitačnú prácu odporučil prijať k obhajobe. Po úspešnej obhajobe navrhol udeliť Ing. Márii Sabayovej, PhD., vedecko-pedagogický titul docent v študijnom odbore 9205V00 Bezpečnostné vedy.

Otázka pre uchádzačku: „Viete si predstaviť akceptovanú daňovú sústavu bez dane z pridanej hodnoty?“

JUDr. Lucia Fecková, PhD., konštatovala, že cieľom každého štátneho zriadenia, ako aj medzinárodnej spolupráce by mala byť na prvom mieste ochrana finančných záujmov, boj proti podvodom, korupcii a všetkým ďalším nezákonným aktivitám vrátane zneužitia úradnej moci, prostredníctvom výkonu interných a externých administratívnych vyšetrovaní, a to predchádzaním toho, aby sa finančný systém využíval na financovanie akejkoľvek trestnej činnosti a posilnením pravidiel transparentnosti s cieľom zabrániť rozsiahlemu zatajovaniu finančných prostriedkov, ktorý vždy odzrkadľuje aktuálny stav spoločnosti.

Je preto potrebné, aby nielen legislatívy, ale aj kriminalistická a juristická prax vedeli reagovať na novodobé fenomény a držali krok s týmito spoločensko-technologickými zmenami zavádzaním primeraných opatrení. Habilitačná práca Ing. Márie Sabayovej, PhD., je spracovaná na aktuálnu a celospoločensky významnú tému. Práca svojím obsahom, zameraním a najmä samotným spracovaním prináša podnety tak pre právnu teóriu, ako aj prax. Uchádzačka v nej kládla dôraz na poskytnutie komplexného obrazu o povahe a rozsahu daňových podvodov a daňových únikov, na uplatňovanie regulačného rámca na národnej, ale aj úrovni Európskej únie.

Štruktúra práce je logicky konzistentná, prehľadná a zodpovedá charakteru práce, pričom podáva primeraný teoretický aj metodologický výklad zvolenej témy. Ide o vyvážený popis historického pozadia nepriameho zdaňovania celkovo, efektívnosti samotného výberu DPH, typológie podvodov s DPH, ako aj na druhej strane popis mechanizmov boja proti podvodom na DPH a rozboru inštitucionálnej spolupráce a analytických nástrojov a informácií, kriminalizácie podvodu. Významným pozitívom je formulovanie SWOT analýzy, ktorá je prehľadným súhrnom myšlienok práce.

Habilitantka vo svojej práci preukázala rozsiahle odborné znalosti riešenej témy, schopnosť kvalifikovane využívať vedecké metódy, ako aj prinášať nové originálne pohľady na pomerne často diskutované a mnohorakým spôsobom popísané skutočnosti viažuce sa k téme. Formálna stránka habilitačnej práce je na vysokej úrovni. Práca je kompaktným celkom a je napísaná kultivovaným jazykom vedy, myšlienky sú formulované zrozumiteľne, habilitantka argumentuje vecne a nezaujato.

JUDr. Lucia Fecková, PhD., v závere svojho hodnotenia uviedla, že práca spĺňa kritériá kladené na habilitačnú prácu vyhláškou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 246/2019 o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor a prináša nové poznatky získané vedeckým výskumom v oblasti bezpečnostných vied. Habilitačnú prácu odporučila k obhajobe pred habilitačnou komisiou a po úspešnej obhajobe odporučila menovanie Ing. Márie Sabayovej, PhD., za docenta v odbore bezpečnostné vedy.

Otázka pre habilitantku: Jedným z pertraktovaných opatrení, nielen v rámci boja proti daňovým podvodom v súčasnosti na Slovensku, je zavedenie e-faktúry. Čo si myslíte o zavedení tohto opatrenia? V akých oblastiach predpokladáte najvýznamnejšie a osobitné prínosné zmeny v súvislosti s jej zavedením alebo naopak slabé miesta?

Po odznení posudkov dal predseda habilitačnej komisie opäť slovo habilitantke, ktorá sa oponentom poďakovala za vypracovanie posudkov a postupne zodpovedala na ich otázky.

Následne predseda habilitačnej komisie prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD., oznámil, že mu boli doručené štyri podporné ohlasy k habilitačnému konaniu od:

- pplk. Ing. Soni Radimákovej, vedúcej oddelenia logistiky Odboru koordinácie a logistiky úradu špeciálnych služieb a operácií Prezídia policajného zboru,
- doc. Ing. Dr. Štefana Danicsa, PhD., vedúceho Katedry bezpečnostních studií Policejní akademie České republiky v Praze,
- Tibora Pappa, PhD., riaditeľa INFOSTAT,
- kpt. Mgr. Mariána Laštinca, zástupcu vedúceho oddelenia telekomunikačných služieb Centra podpory Bratislava, Sekcia ekonomiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

V ďalšej časti habilitačného konania nasledovala rozprava k habilitačnej práci, do ktorej sa zapojili: doc. Karol Murdza, PhD., ktorý dokreslil osobnosť habilitantky. Vyzdvihol jej pedantnosť, poctivosť, takt, ochotu počúvať kolegov i študentov.

Vďaka univerzálnemu prehľadu o výuke svojich kolegov, týchto môže v prípade potreby plne zastúpiť.

Ďalej sa do rozpravy zapojili doc. Ing. Ľubica Baričičová, PhD., prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD., doc. Ing. Miroslav Gombár, PhD. a prof. JUDr. Mojmír Mamojka, PhD.

Po dôkladných odpovediach habilitantky predseda habilitačnej komisie na základe reakcií účastníkov rozpravy konštatoval, že habilitantka dostatočne reagovala na všetky otázky a problémy, ktoré z rozpravy vyplynuli.

Predseda habilitačnej komisie ukončil verejné rokovanie. Po prestávke rokovanie pokračovalo svojou neverejnou časťou. Protokol z neverejného rokovania habilitačnej komisie a oponentov je priložený k zápisu.

Záverom neverejného rokovania habilitačnej komisie a oponentov bolo poverenie predsedu habilitačnej komisie predniesť výsledky rokovania pred Vedeckou radou Akadémie Policajného zboru v Bratislave s odporúčaním udeliť Ing. Márii Sabayovej, PhD., vedecko-pedagogický titul docent v študijnom odbore 9205V00 Bezpečnostné vedy.

Ing. Eva Kunovská
Oddelenie vedy a vedeckých projektov
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
e-mail: eva.kunovska@minv.sk